

“No em puc permetre cap error”

Baixar al-Assad en principi no havia de ser el cap d'estat de Síria. El seu pare, líder indiscutible del país durant gairebé trenta anys, havia triat per a aquest càrrec el seu germà Basil, però va morir en un accident el 1994. Baixar, que va estudiar oftalmologia a Londres, va tornar a Damasc i va completar una ràpida carrera a l'exèrcit. Després de la mort del seu pare l'any 2000, el va succeir en el càrrec i, des d'aleshores, intenta consolidar el seu poder. Assad, de quaranta anys, ha promès més democràcia, però s'ha de defensar de les veus que l'acusen de dubtar massa.

—**President, a tot el món àrab hi ha tímids intents de democràcia. A Síria no es noten gaire. Per què?**

—Els estats àrabs es desenvolupen a velocitats diferents i en contexts històrics diferents. Egipte, per exemple, no ha viscut tants cops d'estat com Síria. A més, el Caire ha signat la pau amb Israel, mentre que nosaltres ens trobem en una situació sense guerra, però tampoc sense pau amb Israel. Fa uns quants anys vam començar el desenvolupament, per la qual cosa hi ha tot d'esperances, però el més important és portar el diàleg a Síria.

—**Tot això durarà força temps, que és el que molta gent desitja.**

—El ritme del nostre desenvolupament dependrà dels reptes que nosaltres mateixos ens hem d'imposar i en els quals no sempre podem influir, ja que des de l'estranger sempre hi ha intromissions en els nostres afers.

—**Es refereix als Estats Units, que els exigeixen més democràcia i la fi del suport als terroristes?**

—Com més grans siguin les intromissions més lent serà el ritme del desenvolupament de Síria, perquè el procés de democratització ha d'arribar a tot el país. Evidentment, el conflicte irresolt a l'Orient Pròxim també entrebanca el desenvolupament, i a vegades sorgeix la pregunta: Què ha de tenir prioritat? El desenvolupament polític o el creixement econòmic?

—**Una cosa exclou l'altra?**

El president de Síria, Baixar al-Assad, parla dels inicis de la democràcia al seu país, de les possibilitats de pau a l'Orient Pròxim i de la retirada del Líban.

—Hi ha un abisme enorme entre tots dos objectius. Per a afavorir el creixement necessitem urgentment l'ajut de la Unió Europea. Parlo amb molts sirians per als quals l'experiència de la pobresa és molt més important que les perspectives d'una constitució democràtica. A més, encara hi ha terrorisme, un obstacle per a la democràcia. Hem d'actuar tan de pressa com sigui possible.

—**No ho posa gaire fàcil als seus compatriotes: si bé es poden formar**

partits, de seguida es prohibeixen i detenen els opositors.

—Vostès parlen amb opositors al nostre país. Si els haguéssim detingut a tots ja no hi hauria lloc a les presons.

—**La majoria d'opositors amb els quals hem parlat fa temps que estan a la presó.**

—Però ara tornen a estar fora. Per cert, la situació d'Occident no és fàcil d'equiparar. Pensem en la religió, per exemple. A Gran Bretanya va sortir un llibre en què l'autor afirma que Jesucrist va tenir fills. Davant d'una afirmació d'aquest tipus, a Europa ni ha esclatat una revolució ni s'ha vessat sang. Però escrigui alguna cosa similar a Síria sobre l'Islam i es poden produir disturbis sagnants.

—**I això què té a veure amb l'oposició real a Síria?**

—Quan responsabilitzem algú d'alguna cosa no ho fem com a persona. Més aviat es tracta de determinar si es tracta d'un atac a l'estructura religiosa i ètnica de la població. No es poden produir danys al sostre de l'estabilitat. Fa dos mesos vam permetre la formació de partits i ara observem aquests partits amb molta cura. No vull negar que encara no tenim un paisatge de partits destacat. Només volia assenyalar-los on hem d'actuar amb prudència.

—**Què els fa por en concret?**

—Fets com els d'Algèria des del 1991. En aquell moment el Govern no va analitzar correctament el seu poble, els islamistes amenaçaven de prendre el poder. Els algerians continuen pagant amb la seva sang el preu d'aquest error de càlcul.

—**Tenim, per exemple, el cas del parlamentari Riad Seif, un empresari molt emprenedor. Va criticar l'omnipotència dels monopolis i se'l va condemnar a cinc anys de presó.**

—Va posar en qüestió la unitat de la nació i tenim una llei segons la qual cal castigar aquells que ofenguin el mosaic dels diversos grups ètnics i religiosos.

—**Seif no es va limitar a posar en qüestió les relacions de poder?**

—No, no s'inculpa ningú que m'ataqui a mi personalment. Però ofendre la composició de la societat siriana és, simplement, massa fort.

—**Els periodistes també troben límits en la seva feina o fins i tot se'ls tanca a la presó. Quan hi haurà una autèntica llibertat de premsa?**

—Mai no hem tancat ningú per les seves opinions personals.

—**L'últim condemnat a uns quants mesos de presó és el corresponsal del gran diari àrab Al-Haiat.**

—Això és una altra cosa. Segons la llei siriana, un periodista no pot informar sobre afers militars. Pot estar bé o no, però així és la llei.

—**Vostè ha dit que la lluita contra la pobresa és més important que la democràcia. Això vol dir que vol imitar el model xinès: obertura econòmica sense reformes polítiques?**

—Que digui que l'economia té prioritat no significa que haguem de posposar les reformes polítiques. En els últims cinc anys l'economia pot haver

Seguidors de l'exprimer ministre libanès Hariri, assassinat al febrer, a Beirut.

estat prioritària, perquè cal millorar les condicions de vida de la població. És molt perillós que algú es llevi demà i no tingui res per menjar. Si dic a aquesta persona que permetré que hi hagi partits polítics, què creu que em respondrà?

Per a nosaltres no és important si això és el model xinès o no. Actuem segons les necessitats del nostre país.

—**Quan hi haurà a Síria un sistema de partits polítics reconeixedor?**

—Ens han calgut cinc anys per a arribar al diàleg social. Ara ens trobem en la segona fase, en les converses sobre els partits. Això no anirà molt de pressa. Al Marroc, per exemple, li han calgut tres anys.

—**Encara és lluny per les eleccions generals del 2007?**

—Molt probablement, però en aquesta part del món no es poden fer pronòstics a llarg termini. No em puc permetre cap error. En lloc de saltar quatre metres i potser acabar caient, és millor dividir la feina en passos petits.

—**Com volen evitar el model d'Algèria, la formació de partits religiosos elegits democràticament, però que després actuen de manera antidemocràtica?**

—Com he dit, per al desenvolupament de l'Orient no podem seguir les mesures d'Occident. A Alemanya hi ha la CDU, que és un partit religiós, cristià, que s'ha sabut adaptar a la vida del país. A causa de la història d'Alemanya, al país no funcionen grans partits nacionalistes. A nosaltres, l'experiència ens ha ensenyat que la situació a Síria va arribar a ser estable perquè el conjunt de la societat és laic. Això és el que hem de protegir.

—**En molts discursos, el president dels Estats Units, George W. Bush, lamentava que molt sovint cal renunciar a la llibertat per l'estabilitat. Vostè sent el mateix?**

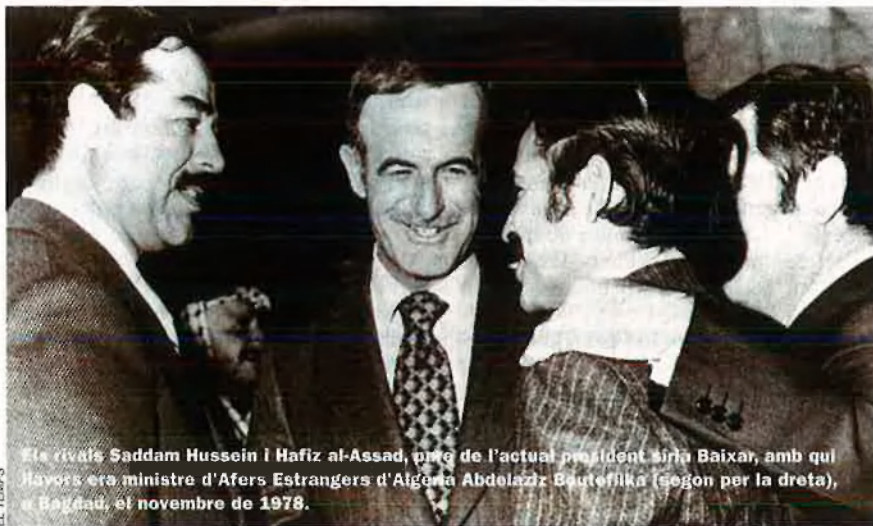
—La llibertat i la democràcia només són instruments, igual com l'estabilitat. L'objectiu és el progrés i el creixement. Qui renuncia a la llibertat per l'estabilitat perjudica el creixement. De totes maneres, Abu Graib no és un exemple de llibertat, com tampoc no ho són Guantánamo ni l'Iraq.

—**A Washington el consideren una mena de Saddam light.**

—Entre el règim de Saddam Hussein i el del meu pare hi va haver autèntiques hostilitats. 15.000 soldats sirians hi van perdre la vida. Saddam només permetia la seva opinió. Si nosaltres haguéssim fet un canvi de direcció com el que va fer Saddam a l'Iraq, no m'atreviria a sortir al carrer amb la meva dona i els meus fills. Saddam es va haver d'amagar. Que hi hagi gent que em critiqui no vol dir que la gent m'odii.

—**Durant la guerra del Golf del 1991, el seu pare va donar suport a Bush pare. En canvi, vostè ha criticat durament la guerra de l'any 2003.**

—La primera guerra consistia en l'alliberament d'un poble àrab que patia l'ocupació. L'última guerra va portar a l'ocupació d'un país àrab. La diferència és immensa.

EL TEMPS

Els rivals Saddam Hussein i Hafiz al-Assad, pare de l'actual president siria Baixar, amb qui llavors era ministre d'Afers Estrangers d'Algèria Abdelaziz Bouteflika (segon per la dreta), a Bagdad, el novembre de 1978.

—Pot comprendre els insurrectes de l'Iraq que combaten contra les forces d'ocupació encapçalades pels nord-americans i contra el nou Govern?

—A l'Iraq es produeixen actes terroristes les víctimes dels quals són gent innocent; els rebutgem absolutament. Però també hi ha un moviment d'alliberament, i això és una altra cosa, és totalment normal.

—Els atemptats suïcides també són una arma legítima contra els ocupadors?

—Fins i tot els savis religiosos debaten aquest tema, i em fa l'efecte que la majoria n'està a favor. Però és un debat hipotètic. El qui ha decidit fer-se volar pels aires no ens pregunta, ni a vostès ni a mi. Aquest debat és una pèrdua de temps.

—L'administració americana l'acusa d'aplanar el camí cap a l'Iraq als rebels.

—També acusaven Saddam de disposar d'armes de destrucció massiva. Seriosament: si es pregunta als americans si han aconseguit tancar la frontera amb Mèxic responen que és molt difícil. Nosaltres els diem sense embuts que és impossible controlar totalment la frontera amb l'Iraq.

Però també els diem que han de buscar en la guerra les causes del caos. No és just que cometin un error i que després vulguin carregar les culpes als altres.

—El Govern dels Estats Units els ha posat a la llista dels "estats dolents". No té por que Washington el vulgui fer fora del càrrec?

—Vegin els resultats del canvi de rea-

gim a l'Iraq. De segur que no deuen voler afirmar que va ser un èxit.

—En una entrevista de l'any 2001 va preveure que el primer ministre israelià, Ariel Sharon, portaria tot l'Orient Pròxim a la guerra. Ara ha retirat els colons de Gaza. Una nova oportunitat per a la pau?

—La retirada dels colons i de les tropes de Gaza, sens dubte, no és un pas equivocacat, però això sol no portarà la pau. Això només s'aconseguirà amb el compliment de les corresponents resolucions de l'ONU, i han d'afegir-hi la devolució de Cisjordània i l'est de Jerusalem, a més del retorn dels refugiats, la devolució dels alts del Golan i la qüestió d'una Palestina sobirana.

—Israel sempre ha estat amenaçat per la guerra o pel terrorisme i per això considera que algunes d'aquestes exigències són incompatibles amb els seus interessos nacionals.

—Nosaltres també estem amenaçats pel terrorisme, fins i tot els països europeus ho estan. Caldria plantejar-s'ho a la inversa: la realització de la pau seria la millor manera de combatre el terrorisme.

—Oficialment s'han tancat a Damasc els locals de les organitzacions terroristes Hamas i Jihad Islàmica, però els seus líders continuen vivint al país tranquil·lament. No estan fent un doble joc?

—En condicions normals aquestes persones viurien als territoris palestins. No els hem convidat a Síria, Israel els ha fet fora.

—Molts polítics del seu país veí, el Líban, culpen el seu règim de l'assas-

sinat de l'antic primer ministre libanès Rafik al-Hariri. Alguns han arribat a dir que vostè i ell van tenir fortes baralles durant la seva última visita a Damasc.

—I alguns fins i tot diuen que el vaig amenaçar. Altres volen saber si un agent de seguretat va apuntar al cap d'Al-Hariri amb la pistola. Tot això és ridícul.

En aquella entrevista vam parlar sobre la prolongació del temps del càrrec del president del Líban, Emile Lahoud, i és molt clar que Hariri no hi estava d'acord. Llavors li vaig dir: "No volem pressionar-lo. Torni al Líban i comuniqui'm la seva decisió." Uns dies després va donar la seva aprovació.

Per què Síria hauria de matar algú amb qui no té diferències? Això no té cap sentit. En realitat els sirians som els qui suportem els inconvenients derivats d'aquest afer.

—Va haver de retirar 14.000 soldats d'ocupació del Líban, però no va anar a l'enterrament d'Al-Hariri.

—És clar que no. Era una qüestió d'autoestima. Al cap i a la fi em feien aquelles acusacions.

—Un fiscal alemany és l'encarregat de l'ONU per a investigar l'assassinat d'Al-Hariri. Com reaccionarà vostè si acaba convençut que els sirians s'hi troben implicats?

—Hi cooperarem incondicionalment. Estem molt interessats en aquestes investigacions perquè estem convençuts que en quedarem exculpats, sempre que els resultats no es manipulin per raons polítiques. Síria no té res a veure amb aquesta mort, res de res.

—Pot descartar totalment que ni un agent del seu servei secret ni cap siria hi està implicat.

—N'estic totalment segur. Un acte d'aquest tipus requereix l'activitat conjunta de diverses persones i institucions. Si hi hagués hagut aquesta interacció ho hauríem sabut.

—I tots els sirians que el fiscal Mehliis vulgui interrogar podran declarar?

—Ja he dit que podrà declarar tota persona amb la qual vulgui parlar. Pel meu interès i pel de Síria.

Martin Doerry, Hans Hoyng
i Susanne Koelbl
© Der Spiegel - EL TEMPS
Traducció: David Egea